

marie & gignis aia. q̄ opatōi supra modū ma/
gnifice fuit ausa p̄bere p̄sensū. Fiat inq̄t mi
hi fm̄ v̄bū tuū. i. fia mater filij cui⁹ ē p̄i de⁹.
Quid excelsi⁹ qd̄ sublimi⁹ & magnificēt⁹ po
terit cogitari? Qd̄ & vidit. cū p̄phice subiun
xit. Ecce inq̄t et h̄ beatā medicent oēs gene
ratōes. ¶ Discipul⁹. Quō stāt & i v̄nū que
nūt. tāta hūilitas cū tāta magnificētia. tāta
deuotio cū tāta gl̄ia: S; h̄ebit hec q̄stio lo
cum suū. cū de b̄ritudine v̄ginis erit sermo.
Uellē nunc colligeres aliq̄s magnificatōes
dñi. q̄s mēs marie p̄replab̄ at̄ sapiētē i cātū
ci sui p̄ncipio q̄tin⁹ ordo nobis suppetat ad
loquendū magnaia dei. nō qd̄ oīa (hoc em̄
ipossibile nō dubitō) sed pauca p̄ captu n̄ro
¶ H̄ḡ. Quid appropriari⁹. qd̄ve diuini⁹
poterim⁹ accipe q̄s ip̄m̄et psalteriuz marie
decaorū dū h̄ns decē v̄sus. q̄si totides cordu
las sonozissimas. p̄formit ad illud vniuersa
le decorduz totū rōnal creature. qd̄ p̄nectit
et nouē ordinib; angeloz. q̄si nouē fidib; ar
gutis. iūcta et hoib; decima. quā i p̄mis pa
rētib; p̄ p̄ctm̄ ruptā. sum̄m⁹ n̄r cytharista re
pauit. vt recordare psalteriū iocundū euz cy
thara. Est itaq; p̄ma hui⁹ n̄ri psalterij ma
rie cordula / sonās dei magnificētia. qz dñs
ē cui⁹ deuata ē magnificētia sup celos. Ma
gnificat inq̄t aia mea dñm. nō dicit illū v̄l il
lum. sed simplr & anthonomacice dñm. Se
cūdo magnificat i saluatōne. p̄pterea vocat
ip̄m salutare. qz dñi ē salus. Tercio magni
ficus ē i respectōe humiliū & b̄nificatiōe. qm̄
excelsus dñs & hūilia respicit. Quarto ma
gnific⁹ i magnoz opatōe & nois sui scitrate.
qz inq̄t fecit mihi magna q̄ potēs ē & scm̄ no
mē eius. Consonat ps. Quia magnificasti
sup omē nomē scm̄ tuū. Quinto magnific⁹ ē
in misericōdia & miseratōe timētib; euz. Sexto
magnific⁹ i supboz mēte cordis sui deiectōe
seu disp̄sione. Septimo magnific⁹ i hūiliū ex
altatōe potētib; d̄ sede depositis. Octauo ma
gnificus i esurientiū impletōe cū diuites di
misit inanes. Nono magnific⁹ i p̄ditoz libe
ratōe. qz suscepit isrl̄ puez suū. Decimo ma
gnificus i p̄missoz suoz p̄pletōe. Sicut lo
cutus ē ad p̄ies n̄ros abrahā & sem̄ ei⁹ i se
cula ¶ Discipul⁹. Placet adaptatio breuis
& lucid⁹ ordo. ¶ H̄ḡ. Quid h̄o cēferes / si
varios oim organoz; sacre sc̄pture modor
los. imo voces / ois gener⁹ musicoz; p̄corda
re facerem⁹ cū h̄ marie psalterio decacorū
¶ Discipulus. Redderet scio sup admirabi
lis armonia. ¶ Hagister. Sciueris silr qz

i aurib; suis n̄ra psaltes copiosissime & disti
ctissime faciebat resonare voces oim musico
rū / dū mētis intuitū sil̄ cū plectro meditatō
nis / liberio discursu / miraq; celeritate / dif
fundebar vbiq;. dū q̄si sil̄ i oēs & singulos se
diffundebar affect⁹. q̄s solet hūana mēs sin
gillarim variare / canēdo. ¶ Discipul⁹. Di
rum h̄o qua v̄tute valuerit h̄ effici. cū sint af
fectuū voces innumere. Luz p̄terea sibi sint
p̄trarie v̄l aduerse. Hōne p̄trariat vox amo
ris odij sono. Sic desiderii seu p̄secutio / tē
dit i aduersū fuge. Repugnat qz gaudiū tri
sticie. spes timori. p̄passio seueritati. & ita de
p̄limis. ¶ Hagister. Jure miras mirabi
lia. Jō nēpe cātavit dñō maria cātū nouū
qz mirabilia fecit. Mirabilia p̄sus misericōdie
q̄ charitas maiora fecit q̄ fuerunt (si ita dici
pōt) mirabilia potētie. Fecerat ap̄d veteres
mirabilia. q̄ potētia. q̄ sapia. q̄ iusticia. q̄
dñationē & v̄tute oñdebāt. S; tunc nouuz
dñs fecit sup terrā / qm̄ mulier circūdedit vi
rū. qm̄. i. suscepit deus p̄ncipio / tōz isrl̄ pue
rū suū. Quā recordat⁹ ē. Qui⁹ recordat⁹? Hō
dixit potētie. nō sapie. nō iusticie. s; misericōdie
sue. Tūc memoriā fecit mirabiliū. i. misericō
diā misericōz & miseratōz dñs. Quā i reb; p̄
t̄ps ortis / mirabili⁹ nihil v̄tiq; (teste Aug.)
q̄s vt deus fieret hō. & hō eēt de⁹. Uis horū
deductōz accipe. ¶ Discipul⁹. Nolo de p̄ri
ti. qz locū forte posterio⁹ habebit amplioz de
claratio sup illud. Quia fecit mihi magna q̄
potēs ē. Sed ad inq̄sitiōnē redeo / q̄ rōe mi
rabar oēs affectus i hoc cātico nouo maria
p̄phēdere sil̄ potuisse beatā. dū gratulabun
da iocunditate dicit deo. Deus cāticum no
uū cātabo tibi / i psalterio decacorū psallaz
tibi. Psalteriū q̄ppe decacorū eē h̄ cāticoz
marie / supius ē ostēsum. ¶ H̄ḡ. Uocas
ad rē diu mihi multiq; q̄sita. Qua sup rete
docebūt opuscula nostra de cāticoz noiatim
illud cui titulus ē / canticorū. i. cāticoz cor
dis. In cui⁹ v̄ltima p̄tē tradit p̄p̄rati canti
coz sp̄ualiū gāma nouū & mysticū / ad p̄por
tionē v̄l analogiaz gāme manuali sub q̄nq;
vocib; / iuxta quattuor passiones seu poti⁹
affectiones principales iuncta q̄nta / q̄ fit ex
cōcursu pluriū / q̄ d; p̄passio quasi cū alijs
passio. Prima est amor vel gaudiū. Secun
da spes vel desiderii. Tercia timor v̄l diffu
giuz. Quarta dolor vel odiū. ¶ Discipulus.
Ego nūc memini quid ibidē tractaueris
Sed qz venit forte in noticiā paucoruz; pro
sua magnitudine opus illud / v̄tile feceris stu
B; 2

Tractatus primus

diolo desiderio / si sub compendio practica
hanc cantici mystici tradideris. ¶ Magi
ster. Factum ē hoc iam alibi / nec istic pige
bit (quia sic vis) inserere.

Notula quintadeci

ma p prias subdistincta notulas.

B Obilis apl's puer euāgelic' / nō sen
sib' sed malicia puer habēs qnq; pa
nes doctrinal' refectionis. in qnq; mi
lia hoim' dicebat corinthijs. Uolo qnq; v/
ba sensu meo loq; vt alioe instrua' / q; decem
milia vboz in lingua. Premiserat tñ per ex
emplū de tybia & cythara. q; nisi distinctōem
sonitū dederint / sciri neq; qd canit aut qd
cytharizat. Et tñ si incertā voces det tuba.
q; pparabit se ad bellū. Concluditq; op' ē
sensu. tam cognitōis q; affectus dū q; orat.
loquit' aut psallit. quatinus fm tropologia
hō spūalis se parat ad bellū. & cū qnq; lap' di
bus limpidiss' mis de torrēte sc'p'uraz goly
am. i. sarthana sternat. alter dauid puer facit
Hec ē pabola mystici canticordi. vel cantic
cordis. qd hortat' idē apl's psallere spū psal
lere & mēte. In quo cantico cordis tria repe
runt' vt in cantu oris. Primū ē cantus mate
ria / q; vocat' lra. Scdm cant' vox que dē re/
sonātia. Tercū cantus figuratio. que deno
minat' nota vel notula. Materā canticordi
dicim' oim' diuinor' & humanor' cognitōes
piā & modestā. Resonantiā appellam' oim
cordis & spūs affectionē moderatā & ordina
tā. Notam vel notulā figuram' ad pceden
tū duor' noticiā / vt appareat cui resonātie
affectuum sit aprāda lra meditationū. Hac
sup re dabunt' pauci versus quoz snia plus
elucidabit'. et hoc p triplet qnariū. Quinq;
verba plra. Magnific' larg' pius es iustus
miserator. Quinq; affect' parmonia. Gau
dia. spes. pietas. hinc timor atq; dolor. Ad a
pratio qnq; vocaliū ad voces qnq; affectio
nū. A gaudēs amat. E spar / s; J miseretur.
D timer. U q; dolēs odit & ista notes. Lō/
formatio ad qnq; notulas. Sol. fa. mi. re.
vt. Quisq; ai aduertere diligēter voluerit. in
ueniet q; ois meditatio salubris / tā diuinaz
q; humanaz sciarū / reduci pōt ad qnq; ver
ba. q; rū q; tuor' pma deū respiciūt. s. magnifi
cētia. munificētia. misericōdia. iusticia. Quintū
ē homi spāle. videlic; miseria. Omne siq; dē cā
ticū spūs & cordis / h; formari fm alterū qn
q; vboz seu duorū seu triū. seu oim sil' pdi
ctorū. Possent silr oēs cordis & spūs affecti

ones / ad nūez deduci qnariuz. q; sunt gaudi
um. spes. passio. timor. dolor. Applicādo
singulū verbū lris meditatiois singule. por
dinē hic positū voci sonātis affectionis. De
mū qnq; vocales ordine naturali posite no
tule sunt / indicantes cui voci lra sit accōmo
da. etiā de depressionē & eleuationē ad instar gā
me manualis. sol. fa. mi. re. vt. Aut ponat' or
do nature vocalium dempris consonantib;
vt patet in figura sequenti.

▲	▲	▲	▲	▲
▲	▲	▲	▲	▲
▲	▲	▲	▲	▲
▲	▲	▲	▲	▲
A	E	I	O	U
Gaudiū Dei mag gnificētia	Spes Humani cētia	Passio Diferi cordia	Timor Iusti cia	Dolor Postra miseria

Notum' autē / vt existimet aliq; / gāma pns
mysticor' oim canticorū / valere pronins ef
ficaciter. vt cāter cor & spūs p affectū simulz
effectū. si nō fuerit hinc arti de se cognitu fa
cillime sup additus vehemēs et ingis vsus.
Quippe sic inspicimus i ceteris artib;. pfer
tim in musica sensuali. Sic in psalterio & cy
thara. Sic in choro vocali. Sic i cordis &
organo. Sed nec optet nec expedit / sola pū
riū fantasia figurati versari diutius q; ducā
tur ad intelligētie puritatē / fanta (marib; vel
trāscēsis vel in: erim quātū p has certiter)
derelicis. Hec ideo puranda ē pns ars inu
tilis vel supvacua vel solū fantasialis. qm p
us est qd aiāle ē fm apl'm. Et ois nra cogni
tio intellectuā sumit a sensitiua pncipuz. q;
iunat' dū ordinata sibi fantasmatā pntant' &
sub ppendio. Hoc vnū fidenter pollicemur
q; pns ars tanq; i vtero nature formata. cui
nulla ē lingua barbara vel ignora / practica
bilis erit oimib; Et p oēs sine discretōe idio
matū. q; ouerti voluerint ad cor. vbi tanq; i
libro scriptū ē. impssum & signatū & notula
tū (licet obumbratū i multis) pscriptū terna
riū. Nā q; negauerit deū cē magnificentissi
muz. & iō gaudendū de tāto dño. rege patre
deo. Quis insup nesciat munificentiaz ipsi
sue largitatē. & ita spes in eo ponēda ē. Por
ro q; iustissimus & iustus. nobis autē mise
ris / miris modis surgūt ali; tres affectus. q;
sunt. timor iusticie. dolor miserie. et compas
sio tam aliene q; sue calamitatis ad implo
ratiōē faciendā diuine misericōdie. Uocaliū sub
inde naturalis ordo positus ē. tanq; a psal
terio profundi cordis icipiat. A. dehinc. E
paulo acutius. Deinde J. Postmoduz D.

I Tade U. labijs summis expsus. ¶ Est igitur
praxis vt quiescuntz et vbicunq; sillaba lral
canti posuerit A. pot meditatio de magnifi
cacia dei fieri cu resonantia gaudij. Si ponit
E. sit de largitate dei spes. Si sit J. resonet
ad misericordiam dei et humanam miseriam / passio
Si O. timor iusticie Si U. dolor nre mise
rieplozet. Est rursus hic inuenire obinatio
ones et proportiones suauis. vt diatesseron / dia
pente diatason. Necno neumatata euz tonis.
canti cum discato. tenore cu triplo / et prate
noze. prout i opusculo canticor di / latiori tra
ditoe deductu e. ac sub exephis monocor di /
ac decacor di figuratu. Sic i omni cantico so
nabili cuiuscunq; sit lingue / valet notulari et
sua psalmi. Utruz vo sufficiat i ecclesiastica
psalmodia q interio carantis vel audientis
fert ad pmissa. colligi pot ex opusculo de sol
licitudine ecclesiasticor. hoc vnu dicim? hic /
q nec inspiratoes sancti spūs artare / nec me
ditatoes eruditor circa sensu psalmoz / per
ista tollere volum? aut debem? Sz snt q nec
sensu lre quolibet intelligit. neq; quō se me
ditado recolligat inueniūt. Proderit hec ars
scipue talib; cu exercitio paulatino / q; tūcū
q laici sūt. Verbi gra. tu audies a. vocales i
sua pre psalmi. dirige meditatoes tuas ad ma
gnificaciā dei. ac p inde formet cor tuū voce
gaudij vel formari desideret. qz desiderium
paupz exaudiuit dñs. si pl? neq; dicēs euz
ppheta. Occupauit aia mea desiderare iusti
ficatoes tuas / oi tpe. Tu audies E. tu fer
meditator; tuā i dei liberalitate seu munificē
tia / ac inde spera vel spare desidera. Silr ad
J. meditare dei misericordiaz cu hūana miseria.
et huic ppaterere. vl? ppate tā aie tue q; alijs cō
cupisce. Ad O. cogitabis iusticie dei seueri
tate. et inde tim ebis vel timere desiderabis.
Sic ad U. dolebis humanā miseriam vl? do
lere curab; vt nō apponas vltra magnifica
rete sup terras. Et q; e obsecro tā hebes ali
q; q nō possit sub morula tpsis hec addisce
re meditari. meditataq; ereq;. vel desiderare
ereq;. et si nō volatu et replatois / saltr lero nō
nūq; saltu cordis instar locustaz. Ueiet ho
ra seruētor qñ dicere et snia dño sic satagēs
poterit. Uia mādator tuoz cucurri / cū di
latasti cor meū. ¶ Postremo si videat aliq; b;
b artificiu magis curiosū q; fructuosuz. h;
totā musice spūal seu cordial armoniā / sub
duab; vocib; q sunt. spes salutis et timor dā
natois sub duplici lra vl? duob; sbis q audī
uit ppheta postq; semel locut? e de?. Et hec

funt prās seu seueritas iudicioz dei. et miseri
cordia respectu pmoioz et miseriaz nra. fm
q duo formabat ppheta canticū suuz dicentis.
Discōdiaz et iudiciū carabo tibi dñe cui? no
mē e scim et terribile. Nec aliqd inuenies in
septuris et creatur; qd ad alterū eozū. reduci
nō possit. ¶ Discipulus. Gratus habeo. qd
sentio te pdescedisse xoro meo. Nihilomin?
adhuc supest p m? inq; sitōis scrupul?. q rōne
potuerit mēs marie p oēs affectionū istaruz
modulos tāta facilitate. suauissimuz guttur
mētis aptare. cū vix i magno ocio / cū soler
ti studio possit hec pctica mō tradita faciliē
obseruari. ¶ Magister. Accipe pmo qz se
cit marie magna q potēs ē. Subinde mira
bilis sunt q sil afficiūt ars et vsus. Docēt h i
pposito sili musicoz tractatores. Nō effi cy
tharifans si pfectus ē deliberat de qlibet cor
da sic aut sic tāgenda. qm (pho teste) ars pfe
cta nō deliberat. dū pfuetudo trāsit velut in
naturā. q vt sic magis sequit impulsam suū
q; deliberās arbitrium Deniq; reddit habi
tus radicans et pfectus illa facilia q diffici
lia vel impossibilia videbant habitu carenti
bus. Nō minus hoc in spūalibus et intrinse
cis opationib; intellectus et affectus q; i sen
sibus extrinsecis. ¶ Discipulus. Dū acutē
considero / cogor expientijs simul et pūile
gijs assentire. ¶ Trāseo nūc ad inq; sitiones
alias. Una. cur beata maria euz cecinit hoc
canticū / varie posuit et diuisit spm et animā.
dicens de aia. Magnificat. addens de spū
ritu exultauit. Cur pterea magnificare dat
aie et exultare spūit? Cur p oinde magnifica
tionē aie suē dat dño. et exultatoes spūs dat
deo salutari suo? Deniq; cur incepit Maria
canticū suū a magnificatoe dñi ponit? q; a sa
piētia et bonitate? Prius q; narrauit benefi
cia sibi singulariter collata q; distributa ce
teris vniversalit. ¶ Magister. Uocas me
ad questiones cognitu dignas. Quarū pri
ma p cernit materiā de diuisione aie ac spūs
Et hec quidē multa psupponit si pfecte de
beat intelligi. Diximus pridē aliq; in tracta
tibus de mystica theologia. Uix fuit q; ali
quis pcpu? doctor. p h; aut theologus / qñ
aliqua de spū et aia tradiderit p cognoscēdo
nosmetipsos. q cognitio iure ceter; omnib;
antefert. ita vt nūq; possit d ea sermo nimis
dici / sicut neq; pot nimis sciri. ¶ Discipulus
Uere sic ē. nec in aliqua quauis traditōne
fateor me magis occupari velle. Presuppo
sitis igit multas alibi tradit; dic ad pñs a
B 5

Tractatus primus

comodū pposito. ¶ **Ag** Accipe q̄ ipsius
aīerōnalis. que ē forma homīs eēntial. / fm
determinationē ecclesie / sunt pncipalit̄ duo
actus vel officia. Intelligere sc̄z ⁊ animare.
Propter primū dicit̄ spūs. Anima x̄o pro
pter alterum. Nec ignoro multis vtrūq; no
minib; aliter appellari. Sed acceptōes no
strā significabit̄ taz descriptio q̄z subdiuisio
Et vt apud eruditos catholicos aptior fiat
intentio nostra / recipimus x̄pm p̄ exēplo q̄
dicit. Tristis ē anima mea vsq; ad mortem.
Et de spū subiuncit. Spūs quidē p̄mpt̄
est. Considerant igit̄ doctores in x̄po q̄si du
plicē anime rōnalis portione. Unā fm quā
fuit vere beatus ab instātī oceptōis clare vi
dens deum ⁊ fruens eo Altera fuit subiecta
tristitijs et ceteris affectib; vie. quia erat fm
illā passibilis. q̄zq; spontanea susceptōne pe
nalitātū nō absoluta necessitate. Si potes
igit̄ accipe diuisionē istā quā credim; in aīa
x̄pi fuisse. poteris cōiecturare. quid i ceteris
homīb; valeat effici. ¶ Et p̄mo respiciamus
beatā nostrā mariā. q̄ dū erat viatrix / habu
it post x̄pm tunc viatorem. diuisionē spūs ⁊
aīe / mō pfecto / sed differenter a x̄po. Primo
qz spūs x̄pi erat pfecte b̄tūs vt nūc i gloria.
spūs marie nō. sed in enigmate ⁊ speculo cer
nebat ⁊ amabat deū. Secdo. qz nō necessita
te aīa x̄pi suberat passionib; sensitūis vl̄ af
fictūis. sed vltro suscipiebat eas. Qd̄ intu
ens Hilarius / dicit x̄pm hora passionis nō
doluisse nec timuisse. nec timores fuisse sibi.
Supplendū ē nisi voluisset Alioquin esset
error totius euāgelice narratōis subuersus
Aīa x̄o marie necessario patieb̄t ad p̄ntiaz
obiecti tristabil. Un̄ q̄zuis eēt sine pctō ori
ginali ocepta. nō t̄m habebat innocētie statū
primorū parentū. sicut nec aliq; p̄ baptismū
mūdātū. q̄n̄ delet̄ culpa manet pena. i. neces
sitas patiēdi. Tercia d̄ntia sumit. qz beati
tudo x̄pi q̄ fundabat̄ in spū nō redundabat
nec effluebat i aīam. nec passionēs aīe cōtur
bāt spm̄ vt spūs erat. Aliter x̄o fiebat vtra
qz redundātia de vtrūq; spūs marie i aīam
sc̄z ⁊ econtra de passionib; aīe in spm̄. Hinc
minus doluit in filij passione. nec ita clama
uit p̄ sensualitate. de me q̄re dereliquisti me / si
cut filius. Quarta d̄ d̄ntia. qz spūs christi
(qui dici pōt̄ cor ipsius) semp̄ vigilabat. etiā
anīa dormiente. iuxta illud. Ego dormio ⁊
cor meum vigilat. Nō sic i maria. ¶ Discipu
lus. De beato Paulo quid dicimus cū vi
dit archana dei. ¶ **Ag** Probabile ē

qz maria aliq̄n sic rapta fuerit ⁊ sic inspererit
atq; multo diuinius fuit i maria diuisio spi
ritus et aīe q̄z i Paulo vel Ioh̄e. vel ceteris
viatoribus. Quia nulli motus aīe rōnalis
q̄ nati sunt obedire rōni ouenieb̄t in maria
iudiciū rōnis vel spūs. Sec̄o i alijs. q̄ p̄pte
rea peccare poterāt venialiter. ¶ Discipulus
Cur apposuisti de motib; q̄ nati sunt obe
dire rōni. ¶ **Ag** Sane p̄pter mor
nutritiue potētie vel natural. q̄ nō sequūtur
cognitiōz aliquā. ideo mouent̄ nō ex impio
vel motu rōnis. sed nature q̄dā impulsu tra
hūt. ¶ Discipulus. Vt sic fuisset i Adā
nō peccatē. ¶ **Ag** Nō videt̄ fat̄ de
terminatū. qm̄ potuit de subijcere libertati
p̄mi hoīs suas oēs potētiās. quāmodū
dicunt aliq; nō iprobabilē. qz i beatis oēs po
tētie sunt i suis opatōib; p̄iūcte libertati vel
subdite. ⁊ i x̄po s̄l̄. ¶ Discipulus. Uellē da
res exemplū sensibile de h̄mōi diuisiōe spūs
⁊ aīe. Deinde varietatē apires. Postmodū
subderes diuisiōis hui; cās. ¶ **Ag** Tria
petis difficilia. nec fat̄ intelligibilia p̄ solam
doctrinā. nisi comes fuerit experientia. Dat
Aug. exēplū d̄ mōte sublimi. i cui; v̄rice fit
illustratio sol̄ h̄eta et serena sine nubib;. In
pede x̄o mōtis fit obscuritas nubilosa / cui;
agitatōe ventoz. Dat aliud exēplū; Hugo
sup̄ Ecclesiasten de igne. q̄ fumat cū flāma. et
de illo q̄ seren; lucet i carbone viuo. ¶ Disci
pulus. Nunc varios modos hui; diuisi
ōis spūs ⁊ aīe / nobis api. ¶ **Ag** Dia
triplex ē. Quia spūs aliq̄n manet i actu suo
nihil agere aīa sensitūa. Hoc p̄mū p̄piciū
est in spū sepato. q̄ v̄rib; sensitūis non v̄tit.
fm̄ pbabiliōra dicta doctoz. q̄zuis aīa d̄
spū ⁊ aīa ⁊ Cassiodor; / sonēt i oppositū. qz
aīa sepata sentit. videt. audit ⁊ tangit. Sed
tūc frustra facta fuisset p̄iūctio aīe ad corp;
si nō egeret organo corporeo / dū opationes
sensitūas exercet. Forte voleb̄t isti dicere /
qz vires iste manēt radicaliter in spū sepato.
sicut visua vis ē in pede viuētis hoīs. licet
ibi videre nō possit. Sed magis ad rē nr̄az
dat̄ exemplū d̄ paulo q̄ rapr; fuit i spū / adeo
sine sensu corporeo qz dicebat. Sine in cor
pore sine extra corp; nescio. de; scit. ¶ Fir
p̄ terea aliq̄n viceversa. qz dū aīa fm̄ portione
inferiore ē i actib; suis. spūs superior nihil in
telligit. Hoc x̄o frequētissimū ē i nō habēti
bus expeditū rōnis iudiciū. q̄les sunt pueri
vl̄ fatui vl̄ dormiētes. vl̄ attēti vehement; ad
sensibilia. ⁊ bestiales hic effecti. ¶ Discipulus.

Nunquid appellada e hec diuissio aie ⁊ spūs
 aut raptus vel extasis. Magister. Hec q̄
 si pprie iudicauerimus. sed magis est hec ab
 sorptio spūs ⁊ depressio vel alligatio. q̄ ab aia
 p̄ extasim ⁊ raptū sepatio. Discipul⁹. Sic
 videt. qm̄ rapt⁹ dicit impulsus quedā ad su-
 periora. vel actionē vel ductōs. quedā modū
 dicit⁹ e ihs a spū duct⁹ impulsus ⁊ act⁹ i de-
 fertū. p̄ opterea dic alteros modos. Magister.
 Unus e dū spūs efficit i actu suo ad silitu-
 dinē fulguris ⁊ choruscantis aut emicantis scintil-
 le solū i quodā trāsitu repētino. nō i tali va-
 lens consistere claritate. Sic Plato (quē sequi-
 tur Aug.) dixisse fert de cognitionē nra circa
 deū vel diuinā / p̄ hoies a sensibilib⁹ seconā
 res abstrahere. Sonat ad hoc siluitudo aia
 liū Ezechiel. de quib⁹ dicit q̄ ibant ⁊ non re-
 uertebantur. Subdit tñ q̄ ibant ⁊ reuerteban-
 tur. nō quides absolute loquēdo ne videat⁹
 p̄radictio. sed addit in siluitudines fulguris
 choruscantis. q̄ choruscatio ad matricem suā
 regredi videt. q̄ quis p̄sistat in seipsa. Trahit
 insup ad hoc verbum Job de deo. q̄ absco-
 dit lumen i manibus. ostendēs illud quādo
 vult. Loquitur ad hoc p̄positum frequēter
 Aug. satagens erurgere ad cognitionē diui-
 norum. Sed subito refo:beor inquit dum
 quicq̄ emicare cernit in intelligentia vel af-
 fectu. Apud aliquos nō trāsitus iste repen-
 tinus qm̄ sit paruissimus fm̄ plus ⁊ min⁹
 Magnū vero magnū valde. si vel hora dimi-
 dia sit in celo silentiū dum hic viuim⁹. Hoc
 autē magnū senserat ⁊ experiebat quasi quo-
 tidie beata q̄ dicit. Fecit mihi magna q̄ po-
 tens est Discipulus. Istud pie credi po-
 rest. Sed vtrū solo dei miraculo vel illapsu
 sancti spūs intrinseco fiat tanta diuissio spūs et
 aie. aut si qm̄q̄ naturaliter cūeniat / per vehe-
 mens studiū meditatiois circa diuinā. ⁊ eter-
 citū p̄ virtutes more philosophantiū. qui so-
 li tali via nitebant⁹. Magister. Nō arbitre-
 ris hoc possibile. Alioquin negas tpm̄ esse
 ostium quo veni⁹ ad deū. Sic diuinus Di-
 onysius posuit hanc theologiaē eē mysticaz
 solis ppriam tpm̄ianis. Nōr nihilominus au-
 rilio essetā angelica visitatio. q̄s hūana erer-
 citatio. cū corpis apta dispositōe ⁊ p̄lectioe
 Discipul⁹. Dicit aurilia tria. vñ p̄ an-
 gelū. aliud p̄ exercitiū. aliud p̄ corp⁹ bonuz.
 Dicit de quolibet bene verbum. Magister.
 Incipiam ab vltimo. Omnis itaq̄ co-
 gnitio nostra quantūcūq̄ fiat p̄ spm̄ / natu-
 rali via sine reuelationis immediato miracu-

lo. capit a sensibus initiū. p̄ q̄s fantasmata
 veniunt ad aiam fantasiantes de quib⁹ dicit
 phs. ⁊ theologū p̄sentunt. q̄ necesse ē quem
 cūq̄ intelligentē fantasmata speculari. Hec
 sunt ad spm̄ sicut color ad vīsu. Hinc sit p̄
 irradiationē intellectus agentis. quē nō ali-
 ud opinor q̄s spiritū. p̄t lumine vilius dei
 signato sup se naturaliter p̄ditus ē. Sit in
 quam actuatio fantasmati. quatinus i pos-
 sibilis intellectū se p̄sentēt. ⁊ possibilis intel-
 lectus et ipsi fantasmatis eliciat incor-
 poreas species intelligibiles ⁊ imateriales.
 p̄ q̄s intelligat sine sensu ⁊ corpore. non vt sub-
 iecto q̄ semp̄ reseruat sed vt organo spūali.
 Exemplū dat de luce. que requirit vt color
 videat. tā p̄ colorib⁹ vt actuent. ⁊ fiat ex ipis
 ⁊ lumine vñ i rōne motiui. Requirit insu-
 per ad illuminationē mediū p̄piciū. Sup-
 plet autē officiū lucis exterioris ipm̄ lumen
 intrinsecū ⁊ naturale quibusdā ocul. quod i
 catis ⁊ lupis ⁊ aliquib⁹ homibus videre ē.
 qui nocturnis vident in tenebris. Discipu-
 lus. Appares discedi. nec idonea dicere
 rei nostre. Magister. Ostendaz morido
 neitatem. Itaq̄ si necesse sit cognitionē spī-
 ritus etiam ab anima diuisi sine cognitiōis
 initiū sumere p̄ inspectiones fantasmati.
 quid consequentiū q̄s iuxta varias fantas-
 mati p̄sentationē fiat in spū cognitio. Hoc
 est fiat clara ⁊ serena cognitio spiritualis si-
 talia p̄sentant fantasmata serena. clara. ordi-
 nata quoq̄ ⁊ imp̄urbata. Quo contra con-
 trariū cūenit cognoscendi defectus. Lapis
 hec. Discipulus. Lapis et quotidiano
 probamus experimento. Magister. Vi-
 des proinde inuari spūs cognitionē p̄ omne
 illud quod efficit serenationē fantasmatum
 circa rem que intelligenda est p̄cipue spiritu-
 alem ⁊ diuinā. Discipulus. Video. duz
 tamen serenitas illa non officiat aliunde. p̄
 conuersionē intellectus simul et affectus ad
 libidinofam concupiscentiam terrenorum.
 Magister. Hoc et ap̄is sapiēter et soler-
 ter. quia nō omnis habēs clara et ordinata
 fantasmata / cōuertit protinus illa ad solaz
 diuinorū conuersionē medicandā seu con-
 templandā. Et uero supponam⁹ ammodo lo-
 qui nos de contemplatiuis. qui quidē sunt /
 sed nōnulli tñ accipiūt p̄inde duplex illud
 quod p̄tractum est auxiliū. Unū desuper
 per angelicam operationē ppriam absq̄ no-
 uo miraculo. Aliud per ppriaz intrinsecus
 exercitacionē in virtutib⁹ moderatiuis pas-

Tractatus primus

tionū necnō in scientiis illustratiuis vel cau-
satiuis pulcrarum meditationū / p specula-
tionē fantasmatum. ¶ **Discipulus.** Expli-
ca modos. ¶ **Magister.** Scis quē admo-
dum fit receptio et dispositio fantasmatum
fm dispositionē spūs animalis. q̄ radicali-
ter a corde pueniens ad cerebrum fit anima-
lis / p depurationē ⁊ actionē in cerebro Qui
spiritus dum solū mouet humores ī corpo-
re / dicit naturalis. dum autē implet cerebrū
bene dispositū / dicitur animalis / cognitiu⁹
⁊ motiuus. ¶ **Discipulus.** Sciunt hec et
philosophia: ¶ **Magister.** Sciunt fateor.
sed ista repetere breuiter ⁊ supponere neces-
se fuit ad tue explicationē questionis. ¶ **Di-
scipulus.** Placet. ultra perge. ¶ **Magister.**
Expeditur iste spūs animalis / vt aptus sit
instrumentū cognitionis ⁊ motus. vno mo-
do dum remouet illud quod impedit et tur-
bat. obscurat vel oppilat ipsum Alio modo
si positiuē iuuat / vt clarus sit serenus ⁊ tran-
quillus. ¶ **Discipulus.** Jam concessi quo-
tidianum sup hoc esse testimoniū experientie
cuius hoc vnicū sufficeret exemplū: Ari-
stotelis / positum de vini actione. qd̄ excessi-
ue sumptū turbat ad insaniam. moderate ho-
bibitum / confert ad cognitionem. ¶ **Magi-
ster.** Collige protin⁹ et his quo medio po-
test angelus iuuare fantasiā vt spiritui sua p̄-
sentet fantasmata clara ⁊ serena. Adiuuat si
mul industria diligens / moralū ⁊ virtuosorum.
de carbone. Et dicam⁹ q̄ si sit in eodez
cerebro ps vna fantastice virtutis silr et ima-
ginatiue ac estimatiue / q̄ sit actuata spū aia-
li lucido ⁊ sereno ⁊ claro. habeatq; silia fan-
tasmata / q̄ nata sunt ducere ī cognitionem di-
uinozū p abstractionē intellect⁹ agētis. tunc
spūs intellectual seu mētal poterit erigere se
ad exemplatōz diuinoz. p̄sertim si fuerit ha-
bituat⁹ diu frequēterq; p forte taliū medita-
tionē. b̄supposito semp auxilio patris lumi-
nū. a q̄ ē oīs sapia ⁊ omne donū pfectū. Si
ho fuerit altera ps obscurior spūs aial sicut
apparet possibile. tūc illic apparebūt turbu-
lētioza fantasmata. ac p inde videbit sibi rō-
nalis spūs velut in monte cuius apert luci-
dus ē ⁊ radit obscura. Dilatat exemplū ex
diuersissima (que reperit quotidie circa nu-
bes interpositas) solis radiatione respectu
sensualis oculi. Habes hic modo similitu-
dinē diuisionis aie ⁊ spiritus. que dicit fieri
dum illud quod lucidissimū est / totūz appa-
ret superius. quē admodū nō satis est explica-

bile nec intelligibile sine proprio interi⁹ ex-
perimēto. Illud ho qd̄ est deorsus. apparet
turbulentū ⁊ obscurum. Sic in trāsfigura-
tiōe dñi dicit. q̄ nubes lucida obumbravit
apostolos / cuius postmodū apert intellect⁹
Hanc insup diuersitatē de ignis obscurita-
te in accenso fumo. ⁊ de sua serenitate in car-
bone viuo. phas ē speculari ad scintillas eri-
lientes. q̄ clari⁹ sed breui⁹ emicāt. Adde cho-
rus cardes in nubibus seu fulgētias. Et ita
de varietatibz. Qd̄ exemplū securus Boeci-
us cecinit Tunc mediscussa / liquerūt nocte
tenebre. Luminūq; prior redijt vigorē. Et
iterū. Rubibus atris condita nullū. funder-
e p̄nt sydera lumē. Et rursus. Heu qz p̄cipi-
ti mersa p̄fundo. mens hebet rē. ¶ **Discipu-
lus.** Sentio me non sine causa contulisse
sermonē super hac diuisione spūs et anime.
Quā q̄ nō repperit / p̄t nihilominus eā cre-
dere reperibiles ī deuotis homibz. Sit h̄p
illapsū dei miraculosū ⁊ immediatū. sit
angelico misterio. sit pprie virtutis exercitio.
Consonare video similitudines. et similitudinibz
verba scripture. Dñe quis habitabit ī ra-
bernaculo tuo. aut q̄s requiescet ī mōte san-
cto tuo. Ecce pro montis exemplo. Et p al-
tero. In meditatione mea erardescet ignis.
¶ **Magister.** Quid si terciū exemplū iure
rimus de aqua vasis vel fontis vel maris. q̄
le posuit vnus patris. Et alludit fabula de
narcisso. Virgilius qz nō siluit postq; dice-
rat. Animū celerē huc nūc diuidit illic. Si-
cut aque tremulū labris vbi lumen abenis.
Sole repercussū aut radiātis imagine lune
Dia puolitat late loca iāq; sub auras. Eri-
gitur summūq; ferit laquearia tecti. ¶ **Disci-
pulus.** Narrabat vnus expertorum passo-
rumq; diuina. Ego inquit nonnunq; sensi
bilam talē mihi vltus sum in cerebro diuifi-
onē. quasi ps inferior ess; aqua sub obscura
ymoraq;. Superior ho velut aer nitidissim⁹
serenus ⁊ trāquillus emineret. et hoc pulcer-
rimis oim serēpteritarū cognitionū meaz /
meditationūq; salubrium simulacris. Non
ne erat ista diuisiō spūs et aie: ¶ **Magister.**
Nō existio. sed ad illā erat dispositio. Actu-
abatur quippe spūs mentalis p spēs intelli-
gibiles elicatas / vt intelligeret spūalia. iam
auersus a fantasmatibz. Sic habes duode-
cimā industriā pro mystica theologia. aim a
fantasmatibz auertere. ¶ **Discipulus.** Quō fi-
et istud. cū necesse sit oim intelligentē fantas-
mata speculari: ¶ **Magister.** Necesse ē p̄v

mitus. sed forte non assidue. nec ita qn adiu-
 trice memoria spūali / cū habitibz p̄ intelligē-
 tie continuationē acquisitis. ipse spūs ima-
 terialis / valeat d̄ habitu z memoria se i actu
 continuare sine misterio spūs aīalis. Hinc
 estimo Remigiū descripsisse p̄tēplatores. q̄ ē
 opatio sine motu. z hoc siue sonet p̄tēplatio
 cognitionē siue amorē. siue delectationē ex
 vrisqz p̄sequente in subiecto bñ disposito z
 habituato. Nam qd̄ ē delectatio nisi p̄iūctō
 ueniens cū ueniēti p̄cepta z amata La-
 lis igit opatio causat diuisionē spūs ab aīa.
 q̄ nihil agit ipsa vt aīa noīat. tūc ad actum
 spūs. sed vel sopita qd̄ammodo. silet z tacet
 vel si mouet z sentit. nō conturbat neqz deij-
 cit spm̄ ab arce p̄tēplationis. Nec ē par quā
 deus dat vt non conturbet cor ipsi? neqz for-
 midet. z q̄ fm̄ apl̄m̄ recuperat oēs sensuz mo-
 do dicto. Priuat̄ em̄ spūs z si nō a vita ani-
 meti a sensu vite ei? **S**imul accipe verba
 Richardi que posuit i forma auroz de spū z
 aīa. ne videat̄ tanta re minus habere fidei
 tanqz in expertus. Det̄ ergo fides vel exptis
 tiuus z efficit̄ est sermo dei p̄ingens vsqz
 ad diuisionē spūs z anime. Sed i hac diui-
 sione. aīa z qd̄ aīale est i imo remanet. spūs
 aut̄ z qd̄ ē spūale euolat ad summa. z ab infi-
 mis diuidit̄ vt ad summa subleuet̄. ab aīa
 scindit̄ vt deo p̄iungat̄. qm̄ qui adheret deo
 vnus spūs est. Felix diuīsiō est mirabilis se-
 paratio. vbi qd̄ corpulentū est / remanet de-
 orsum. qd̄ spūale z subtile est vsqz ad specu-
 lationē diuine glie sublimat̄. z in eandē ima-
 ginez transformatur. Pars inferior p̄ponit̄
 ad summā pacē z tranquillitatē / cū ps publi-
 ma? supior ad gloriā z iocunditatē. **D**iscipulus
 Magna sunt hec z in alterū refer-
 uāda tractatū. dies crastina expectet̄ hunc
 aut̄ breuiter absolue. Cur d̄z aīa magnifica
 redm̄ potius qz ipse spiritus. **M**agister.
 Ut ruz p̄fecto factū est. sed spūalis rō fuit i
 aīa. q̄ verbi incarnati spiritali maiestati pre-
 parauit hospitii i carne p̄sus aīali. **R**ur-
 sus qz futurū erat q̄ hec incarnatio scanda-
 lum esset iudeis. z gentibz stulticia. p̄uenit
 Maria monstrans nō ex impotētia s̄ sum-
 ma dominatione dñm carnē suscepisse Pro-
 inde spectat plus exultatio (quasi extra salta-
 tio) spūi qz aīe. simul z tria cōiungit. Deum
 pro timore casto. Salutare. p̄ honore gra-
 to. Suo. pro amore summo. qui sic fuit sin-
 gularis in maria / quatinus ipsam alliceret /
 vt eēt nihilominus cōis vt plus proficeret.

Postremo spūs marie prius exultauit / qz
 aīalis ps imp̄gnata magnificaret dñm. qd̄
 tunc maxime factū fuit dum p̄sentendo ait.
 Ecce ancilla dñi / fiat mihi fm̄ verbū tuum.
 Qd̄ qz p̄ficiendū fore post ab Elizabeth p̄-
 phetizāte z bñdicente (quā visitauit) accepit
 exurret̄ in iubilū. Et ait. Magnificat aīa
 mea dñm. **D**iscipulus. Et nos magni-
 ficemus dñm. z exultet spūs nr̄ i deo saluta-
 ri nr̄o. Cras reuertemur in idipsum.

Finit primus tractatus.

Sequitur tractatus

scōs dramaticus sup cantico marie de ex-
 ultatione spūs. Et p̄tinet notulas. lxxii.

Prima notula sequitur.

Exultauit spūs meus i deo salu-
 tari meo. **D**iscipul? Assuz
 quesitur? Utz beata nr̄a / dñi
 cecinit. Magnificat aīa mea
 dominuz. Et exultauit spūs
 zē. fuerit i spū. vel supra spm̄. vel sine spū. vl̄
 extra spm̄. **M**agister. Quēritū hoc quadrimē-
 bre volo si possuz ad intelligibiliores termi-
 nos reducere / p̄supponēs spm̄ hic capi per
 nos / p̄supiori portōe rōnis. q̄ alio mō dicat̄
 mēs / vel aper mētis. vel intelligentie scintil-
 la / que noīat grece sinderesis. **D**iscipulus
 Placet acceptio. licet multipler alia sit. vt
 etiā dicat̄ ab aliquibz non parue auctoritatis
 pars rōnis inferior. In glosa. psallā spirituz
 psallam z mēte. A medicis vō p̄corditer ap-
 pellatur vapor iste naturalis z vitalis / effuz-
 marus a corde / p̄ corpus ad cerebrū. p̄cipue.
 illic factus animalis sensitiuus z motiuus.
 nō m̄ p̄ncipaliter fm̄ veritatē. sed inst̄raliter
 p̄ animā que ē in homine res eadē cū spū rō-
 nali differens penes officia. p̄out als decla-
 rasti. **M**agister. Concedo tibi singula-
 tue diuisionis membra. q̄ Maria frequen-
 ter fuit nunc in spiritu. nūc supra spm̄. nunc
 sine spū / sc̄i nō habēs spm̄. nunc extra spm̄.
Discipulus. Nō ē in me spiritus qui ca-
 piat. **M**agister. Nesciens an sciens / dū
 ita loqueris / aperis intellectum. Sciscitor
 itaqz quid intelligis dicēs. q̄ nō est in te spi-
 ritus. nunqd̄ oro sepatus es a corpore tuo?
Discipulus. Qualiter hoc loqueris qui
 me viuere cognoscis / vel ex verbis certe per-
 pendis. **M**agister. Est ergo in te spiritus?
Discipulus. Nullo pacto id negauerim
Magister. Nunquid non tradicis pri-
 mo dicto / nō est i me spiritus. **D**iscipulus.